

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 38/2023-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Milanom Petrášom, advokátom, Einsteinova 23, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č. k. 19 C 79/2010-2215 z 30. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) žalobou domáhal proti Bratislavskému samosprávnemu kraju (ďalej len „žalovaný“) zaplata sumy 26 400 eur s príslušenstvom z titulu porušenia zmluvnej povinnosti. V nadväznosti na výrok o zamietnutí žaloby okresný súd rozhodol, že žalovaný má proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uznesením okresného súdu z 11. augusta 2022 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 1 873 eur za zaplatené súdne poplatky a vo výške 7 974,38 eur za trovy právneho zastúpenia. Následnú sťažnosť sťažovateľa

proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sudkyňa okresného súdu zamietla uznesením č. k. 19 C 79/2010-2215 z 30. septembra 2022 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

3. Vyšší súdny úradník priznal trovy právneho zastúpenia za 17 úkonov právnej služby a nepriznal trovy za tri úkony právnej služby. V napadnutom rozhodnutí sudkyňa po zhrnutí piatich bodov sťažnosti sťažovateľa dospela k záveru, že nie je dôvodná. Súd nemal pochybnosť o okruhu účastníkov a o ich právnych zástupcoch. Súd neskúma a už vôbec nie v tejto fáze konania, či zmluva, na základe ktorej došlo k udeleniu plnomocenstva, je v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní, zákonom o slobodnom prístupe k informáciám a s iným predpismi. Na vznik oprávnenia konať za iného postačuje a je podstatné vystavenie plnomocenstva, k čomu došlo udelením plnomocenstva z 23. marca 2011, zmluva nie je nevyhnutne potrebná. Existencia zmluvy o poskytovaní právnych služieb je tu irelevantná, súd ďalej neskúma jej existenciu a jej náležitosti. Sťažovateľom namietané porušenie povinností podľa rôznych právnych predpisov podľa súdu nemá vplyv na platnosť plnomocenstva a na určenie výšky odmeny za zastupovanie klienta určenej podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Predmetné zákony obsahujú kontrolný a/alebo sankčný mechanizmus, ktorým je možné napraviť vzniknuté pochybenia a postihnúť subjekt, ktorý predpisy porušil. Z ich ustanovení nemožno vyvodiť, že by ich porušenie znamenalo neplatnosť plnomocenstva, stratu nároku na trovy konania alebo obmedzenie jej výšky. Súd okrem iného v tejto fáze skúma, aké úkony zástupca žalovaného realizoval, a určí hodnotu prináležiacej odmeny, čo urobil v uznesení vyššieho súdneho úradníka podľa vyhlášky.

4. Okresný súd nepovažoval za podstatnú skutočnosť, či žalovaný disponuje aj právnym oddelením, pretože zákon nezakazuje právnickým osobám, aby sa nechali zastúpiť právnym zástupcom, ak v rámci organizačnej štruktúry majú zriadené aj právne oddelenie (sp. zn. 7 Cdo 93/2012). Naopak, aj žalovaný sa môže nechať zastúpiť právnymi zástupcami, čo nemôže mať vplyv na jeho nároky vyplývajúce z rozhodnutia o priznaní mu nároku na náhradu trov konania. Je aj v záujme žalovaného, aby sa nechal zastúpiť zástupcom, ktorý mu poskytne najkvalitnejšie služby, pretože od nich závisí nielen výsledok konania, ale aj odôvodnenosť a účelnosť vynaloženia týchto trov. Argumenty sťažovateľa o neoprávnenosti a nezákonnosti preto súd nepovažoval za správne.

5. K argumentu o nehospodárnosti a rozpore s dobrými mravmi súd poukázal na znenie zmluvy, v zmysle ktorej budú v prípade priznania a poukázania trov advokátskej kancelárii náklady na zabezpečenie zástupcu žalovanému vrátené, a preto takto formulovanú dohodu nie je možné považovať za nehospodárnu ani za rozpornú s dobrými mravmi. K priznaniu odmeny za podanie dovolania a jeho späťvzatie ako za úkony vo veci samej okresný súd označil podanie dovolania za dôvodné na ochranu práv a oprávnených záujmov žalovaného, pretože do jeho podania nebolo rozhodnuté o návrhu na vydanie opravného uznesenia. Postup žalovaného bol účelný a efektívny, pretože týmto postupom zástupca žalovaného zabránil uplynutiu lehoty na podanie dovolania. Po vydaní opravného uznesenia žalovaný vzal späť dovolanie, konanie žiadal zastaviť a žiadnej zo strán nepriznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Okresný súd dovolacie konanie iniciované žalovaným zastavil uznesením z 18. apríla 2019 a dovolanie sťažovateľa bolo odmietnuté uznesením dovolacieho súdu č. k. 3 Cdo 144/2019 z 22. februára 2022, ktorým bol žalovanému priznaný aj nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Postup advokáta žalovaného bol účelný nielen s podaným dovolaním, ale aj v celom konaní a odmena za úkony v dovolacom

konaní mu prináleží podľa vyčíslenia uvedeného v uznesení vyššieho súdneho úradníka. K námietke o odročení pojednávani z marca a septembra 2011 na návrh žalovaného okresný súd uviedol, že tomu zodpovedá vyčíslenie, pretože súd priznal zástupcovi žalovaného odmenu vo výške jednej štvrtiny základnej sadzby tarifnej odmeny.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Okresný súd napadnutým rozhodnutím porušil právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, rozhodnutie trpí významne nesprávnou interpretáciou hmotnoprávnych a procesných noriem, ktorá odporuje ich účelu, je v rozpore s právnou praxou i doktrínou, je arbitrárne, ústavne neospravedlňiteľné a neutržateľné.

7. Okresný súd nevzal do úvahy zásadu účelnosti, pristúpil len k jej arbitrárnemu uplatneniu. Nebral do úvahy ďalšie okolnosti, ako napríklad to, že žalovaný je subjektom verejného práva financovaným z verejných prostriedkov, že zastupovaním sporu bol poverený zamestnanec žalovaného, ktorého poverenie nebolo zrušené ani odvolané, ako aj ďalšiu judikatúru týkajúcu sa náhrady trov konania proti subjektom verejného práva (II. ÚS 78/03). Nezohľadnil, že žalovaný je povinný konať v medziach zákona a postupovať v rozsahu a spôsobom, ktorý mu ustanoví zákon, a teda právny úkon udelenia plnej moci z 23. marca 2011 nemôže byť svojvoľný, musí mu predchádzať právny vzťah, inak nemôže byť platný. Udelením splnomocnenia zástupcovi žalovaného pritom došlo k porušeniu zákonných povinností, keď sa zástupca ujal zastúpenia na základe zákazky podprahovej hodnoty, ktorá nebola realizovaná na základe písomnej zmluvy a zmluva nebola ani zverejnená. Okresný súd nereflektoval naplnenie zásady preukázateľnosti a odôvodnenosti výdavkov konštatovaním, že postačuje predloženie plnomocenstva a nezaujímajú ho okolnosti vystavenia alebo to, či bol pritom porušený zákon, čo je ústavne neutržateľný postoj.

8. Okresný súd nepostupoval v súlade s právnymi predpismi pri zohľadnení ich vzájomného vzťahu ani v súlade so základnými princípmi Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keď nezohľadnil, že udelenie splnomocnenia žalovaným jeho advokátovi, ako aj jeho prijatie je absolútne neplatným právnym úkonom, ktorým došlo k obchádzaniu zákona a zneužitiu práva. Okresný súd bol povinný ústavne primeraným spôsobom reagovať na tieto skutočnosti, riadne sa s nimi vo svojom rozhodnutí vysporiadať, pričom podľa sťažovateľa trovy právneho zastúpenia vynaložené žalovaným na bránenie sa použitím zástupcu obstaraného v rozpore so zákonom nemôžu požívať právnu ochranu, čo je súd povinný skúmať v ktoromkoľvek štádiu konania. Okresný súd neberie do úvahy relevantnosť zmlúv žalovaného a jeho právneho zástupcu týkajúcich sa trov právneho zastúpenia pred súdom.

9. Okresný súd sa nijako nevysporiadal s tým, že skutočné trovy zastúpenia žalovaného boli nižšie ako náhrada priznaná okresným súdom a ich priznanie nie je účelné, ale, naopak, tvrdí, že ide o hospodárnosť dohody klienta a právneho zástupcu.

10. Okresný súd neskúmal, či žalovaný skutočne vynaložil na svoje právne zastúpenie nejaké trovy a aká bola ich výška, resp. či ich výška zodpovedala priznanej náhrade. Priklonil sa k riešeniu podľa advokátskej tarify, čo so zreteľom na rozhodnutie č. k. III. ÚS 114/2017 zo 17. decembra 2019 viedlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu.

11. Keďže na základe uznesenia vyššieho súdneho úradníka a napadnutého rozhodnutia je sťažovateľ nútený vynaložiť zo svojho majetku prostriedky v prospech inej osoby, dochádza k zmenšeniu jeho majetku nadobudnutého v súlade so zákonom, a to v dôsledku nezákonného rozhodnutia súdu, ako je už popísané, čím dochádza k porušovaniu práva vlastníť majetok a práva na pokojné užívanie majetku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní ústavný súd potom preskúmal, či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. Tvrdenia sťažovateľa o porušení ďalších základných práv neuvedených v petite ústavnej sťažnosti (čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) ústavný súd vzhľadom na jeho viazanosť návrhom (§ 45 zákona o ústavnom súde) považoval len za podpornú argumentáciu.

14. Sťažovateľ vyčíta napadnutému rozhodnutiu jeho nezákonnosť, rozpor s právnou praxou i doktrínou, nesprávnu interpretáciu noriem v rozpore s ich účelom, arbitrárnosť.

15. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnú ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02).

16. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu.

17. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (I. ÚS 198/07, II. ÚS 272/08). Rozhodovanie o trovách konania je integračnou súčasťou občianskeho súdneho konania (I. ÚS 119/2012, I. ÚS 629/2016, I. ÚS 233/2017). V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť (IV. ÚS 248/08, III. ÚS 48/2013, II. ÚS 364/2014).

18. Ústavný súd vo vzťahu k rozhodovaniu o trovách konania ďalej judikoval, že k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť postupom všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výrokom o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

19. Skutočnosť, že ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba výnimočne, však neznamená, že takýmito rozhodnutiami by nemohlo dôjsť k porušeniu práv sťažovateľov, ktorí sa v tejto súvislosti na ústavný súd obrátia. Ústavný súd už v minulosti rozhodol o porušení práv sťažovateľov rozhodnutiami všeobecných súdov o trovách konania, a to napríklad v prípadoch nerešpektovania príslušných ustanovení zákona, resp. vyhlášky (II. ÚS 82/09, I. ÚS 119/2012, II. ÚS 536/2018, IV. ÚS 431/2018), ako aj v prípade nedostatočného odôvodnenia právnych záverov všeobecného súdu (I. ÚS 423/2010).

20. Proti rozhodnutiu o výške priznanej náhrady trov konania sťažovateľ namieta okrem porušenia viacerých zákonov v súvislosti s udelením a prijatím plnomocenstva žalovaným účelnosť zastupovania advokátom, keďže žalovaný má vlastné právne oddelenie, ako aj účelnosť, hospodárnosť, oprávnenosť a rozpor s dobrými mravmi niektorých úkonov právnej služby. Sťažovateľ odvodzuje porušenie ním označených základných práv v podstate od nedodržania § 251 CSP, keď neboli zohľadnené jednotlivé definičné znaky trov konania pri výdavkoch za úkony právnej služby, ktoré vstupovali do konečnej výšky priznaných trov konania.

21. Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutým rozhodnutím, ktoré posudzoval vo vzájomnej súvislosti s uznesením vyššieho súdneho úradníka (IV. ÚS 350/09), konštatuje, že okresný súd sa ústavne akceptovateľne vysporiadal s podstatnými námietkami, ktoré sťažovateľ predniesol vo svojej sťažnosti. Svoje závery odôvodnil spôsobom, ktorý spätne umožňuje vykonať ich prieskum. Tým naplnil požiadavku riadneho odôvodnenia svojimi odpoveďami na správne identifikované podstatné nastolené otázky. Argumenty sťažovateľa nesvedčia v prospech záveru, že súdne konanie bolo vo výsledku nespravodlivé. Z vecného hľadiska išlo v zásade o problematiku akcesorického nároku (príslušenstva pohľadávky), resp. (náhrady) trov konania, pri ktorej ústavný súd postupuje zdržanlivejšie (m. m. II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

22. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti prezentoval viaceré námietky, ktoré sa vymykajú z prípustného rámca rozšírenia argumentácie o ústavnoprávny rozmer. Niektoré z nich všeobecnému súdu dokonca vôbec neuviedol. Ide o námietky, že (i) okresný súd sa nevysporiadal s tým, že skutočné trovy zastúpenia žalovaného boli nižšie ako náhrada priznaná okresným súdom, (ii) okresný súd neskúmal, či žalovaný skutočne vynaložil na svoje právne zastúpenie nejaké trovy a aká bola ich výška, resp. či ich výška zodpovedala priznanej náhrade, ďalej námietky (iii) o neplatnosti právneho úkonu (zmlúv žalovaného a jeho právneho zástupcu o poskytovaní právnych služieb), o zneužití práva a o obchádzaní zákona. Tieto námietky sťažovateľ uviedol prvýkrát v ústavnej sťažnosti, neuviedol ich pred všeobecným súdom, preto sú v zmysle uplatnenia zásady subsidiarity neprípustné. Ich využitím až pred ústavným súdom ho stavajú do pozície bežnej opravnej inštalácie, ktorá mu v zmysle čl. 127 ústavy neprináleží.

23. K vecnému obsahu odpovedí okresného súdu na sťažnostné tvrdenia sťažovateľa ústavný súd uvádza, že úvahy a závery okresného súdu nie sú arbitrárne. Okresný súd vyjadril stanovisko k významu plnomocenstva preto, aby mohol stranu konania považovať za zastúpenú advokátom. V tejto súvislosti sa vyjadril aj k argumentom sťažovateľa o porušení ním označených predpisov a k následkom zistených pochybení. Odpoveď okresného súdu na argument o existencii právneho oddelenia žalovaného je zrozumiteľne odôvodnená a názor okresného súdu nemožno považovať za prejav svojvôle, hoci na túto otázku môžu existovať aj odlišné názory. Okresný súd dal zrozumiteľnú odpoveď aj na námietku o nerelevantnosti zmlúv žalovaného a jeho právneho zástupcu. Napokon okresný súd odpovedal na námietky neúčelnosti jednotlivých úkonov právnej služby. Žiadna z námietok sťažovateľa nepredstavuje také spochybnenie prijatých záverov, aby mohli byť považované za arbitrárne. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd skúmal splnenie normatívnych predpokladov vyžadovaných v § 251 CSP a uviedol dostatočne konkrétne dôvody, na základe ktorých považoval uplatnené výdavky za trovy konania.

24. Úlohou ústavného súdu nie je prehodnocovať, či zastúpenie žalovaného ako samosprávneho kraja advokátom v predmetnom spore bolo v súlade s predpismi z oblasti verejného obstarávania, s rozpočtovými pravidlami či právnou úpravou slobodného prístupu k informáciám. Ústavný súd nie je ani ďalšou inštanciou oprávnenou posudzovať správnosť a zákonnosť výkladu uskutočneného všeobecným súdom vo vzťahu k hodnoteniu účelnosti, preukázateľnosti a odôvodnenosti v konaní vynaložených výdavkov. Úloha ústavného súdu je limitovaná na posúdenie, či je napadnuté uznesenie v súlade s ústavnoprávnymi požiadavkami na kvalitu súdneho rozhodnutia a jeho odôvodnenia, čo v posudzovanej veci bolo splnené.

25. Ústavný súd uznáva, že v špecifických okolnostiach konkrétneho prípadu možno mať pochybnosti o splnení zákonných požiadaviek na priznanie konkrétnych trov konania podľa § 251 CSP. To ale neznamená, že vec má aj ústavnoprávny presah. Úlohou ústavného súdu je identifikovať extrémne vybočenia z rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, nie naprávať individuálne nesprávnosti alebo zjednocovať výkladové alternatívy. Ústavný súd námietky sťažovateľa o nedostatkoch napadnutého rozhodnutia nepovažuje za relevantné na prijatie záveru o porušení označených základných práv procesnej povahy. Napadnuté rozhodnutie nenesie znaky extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a argumentácia okresného súdu je akceptovateľná. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom okresného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

26. Ústavný súd preto dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím, je zjavne neopodstatnená. Medzi napadnutým rozhodnutím a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavnú sťažnosť z týchto dôvodov ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

27. K rovnakému záveru ústavný súd dospel aj v súvislosti s námietkou porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1

dotankového protokolu napadnutým rozhodnutím. Ide o práva hmotnoprávnej povahy. Žiada sa pre úplnosť uviesť, že v tejto časti petit ústavnej sťažnosti prekračuje rozsah predloženého splnomocnenia z 30. novembra 2022 daného sťažovateľom jeho advokátovi. Napriek tomu sťažovateľ porušenie argumentačne odvíjal od namietaného porušenia jeho práv procesnej povahy, resp. argumentáciu o porušení procesných práv automaticky použil pre záver o nezákonnosti napadnutého rozhodnutia, teda pre nedodržanie podmienky zákonnosti. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa, nevyhnutným predpokladom porušenia jeho hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu jeho procesných práv (namietaný nedovolený zásah súdnej moci do zákonodarnej moci pri výklade právneho predpisu). Keďže ústavný súd vylúčil možnosť porušenia označených procesných práv sťažovateľa napadnutým rozhodnutím okresného súdu, rovnako dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich označených hmotných práv.

28. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že čl. 20 ústavy vykladá a aplikuje tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý vo viacerých prípadoch preskúmal súdny príkaz, ktorým bolo rozhodnuté o znášaní výdavkov protistrany, ako zásah do práva na pokojné užívanie majetku, ktoré spadá do prvého pravidla podľa prvej vety prvého odseku čl. 1 dodatkového protokolu.

29. V prípade sťažovateľa je predmetom ústavnej sťažnosti rozhodnutie o výške trov konania vydané v nadväznosti na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania po prehratom spore. Týmto rozhodnutím je mu v konečnom dôsledku uložená povinnosť zaplatiť výdavky protistrany. Sťažovateľ sa môže dovolávať porušenia čl. 1 dodatkového protokolu iba vtedy, ak sa napadnuté rozhodnutie týka jeho „majetku“ v zmysle tohto ustanovenia.

30. Sťažovateľ za majetok považuje náhradu trov konania, ktorú je povinný zaplatiť na základe napadnutého rozhodnutia. Vzhľadom na určenie výšky trov konania napadnutým rozhodnutím je dostatočne určito vymedzený aj rozsah existujúceho majetku, ktorý môže byť dotknutý. Takéto vymedzenie majetku ústavný súd preto považuje za postačujúce na založenie možnosti jeho ochrany prostredníctvom hmotných práv garantovaných označenými článkami (IV. ÚS 433/2022).

31. Zásah do pokojného užívania majetku by mal byť zákonný, a nie arbitrárny, aby bol v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (Iatridis proti Grécku, rozsudok z 25. 3. 1999, ods. 58). Preverovanie zákonnosti ako správnosti interpretácie a aplikácie jednoduchého práva v rámci tohto kroku ústavným súdom je však obmedzené a nemalo by dochádzať fakticky k nahrádzaniu postavenia všeobecných súdov. K požiadavke zákonnosti zásahu ústavný súd uvádza, že sťažovateľ nespochybňoval, že napadnuté rozhodnutie má základ v ustanovení zákona. Žiadne závažné pochybnosti v tomto smere nespozoroval ani ústavný súd. Okresný súd rozhodol procesným predpisom predpokladaným spôsobom (podľa § 248 až § 250 CSP), uviedol zákonné ustanovenia použité pre svoje rozhodnutie. Sťažnostné námietky smerovali k aplikácii § 251 CSP, konkrétne k posúdeniu, či uplatnené úkony právnej služby spĺňali všetky kritériá predpokladané týmto ustanovením zákona. Sťažovateľ sa pred ústavným súdom sťažuje, že s jeho názorom na posúdenie účelnosti a hospodárnosti týchto výdavkov sa okresný súd nestotožnil. Vzhľadom na závery uvedené vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces ústavný súd len stručne konštatuje, že napadnuté rozhodnutie vyhovuje požiadavke zákonnosti zásahu, keď nie je zjavne arbitrárne.

32. Žiadnu ďalšiu argumentáciu sťažovateľ neuviedol, preto ústavný súd konštatovaním splnenia podmienky zákonnosti zásahu vyčerpá celú sťažnostnú argumentáciu. Pretože nie je dôvod skúmať splnenie ďalších podmienok, dospel ústavný súd k záveru, že medzi napadnutým rozhodnutím a obsahom označených hmotných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavnú sťažnosť z týchto dôvodov ústavný súd odmietol aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

33. Keďže bola ústavná sťažnosť sťažovateľa odmietnutá ako celok, bolo bez významu zaoberať sa ďalšími v nej obsiahnutými návrhmi, ktoré sú viazané na vyslovenie porušenia práva.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu